

גמרא:

משום שאנו מעמידים אותו בחזקת טהרה.

(10)

מקשה הגמרא: קתני במשנתנו: "שני נזירים שאמר להם [אחד] ראיתי אחד מכם שנטמא ואיני יודע איזה מכם מגלחין ומביאין קרבן טומאה":

ואמאי?!

והרי כל ספק טומאה ברשות היחיד שהוא טמא — מהיבא ילפינן לה [מנין אנו לומדים]? מסוטה שהיא טמאה מספק!

קיימא לן: ספק טומאה ברשות היחיד הרי הוא טמא, ספק טומאה ברשות הרבים הרי הוא טהור.

מקור הדין שספק טומאה ברשות היחיד הרי הוא טמא, הוא מסוטה שנסתרה וספק אם נבעלה, שאמרה תורה [במדבר ה יג] "והיא נטמאה", וממנה למדנו לכל ספק טומאה ברשות היחיד שהוא טמא.

דעת התוספות בסוגייתנו, שטעם ספק טומאה ברשות הרבים שהוא טהור, הוא

הרבה, על כן אמרו שיעשה בדרך הנזכר במשנה ולא יפסידו כלום" וראה עוד שם על המשנה השניה; [וראה גם לשון המאירי אחר שפירש את המשנה הראשונה, שכתב בתוך הדברים: "ונמצא עכשיו שלא הפסידו כלום בקרבנותיהם"].

ואולם בתוספות בגמרא שעל המשנה הבאה - למבואר ב"ארזי הלבנון" היא "הגהה" - איתא, וכן במאירי במשנה הבאה מבואר, שאי אפשר במשנתנו לעשות ככן זומא, ואף שיש בזה עדיפות, שהרי אם מביאים קרבן שלמים אחד, יצטרך הכהן להמתין בהנפת החלב עד שיגלחו שניהם [שהתנופה היא אחר התגלחת], ויש לחוש לסרחון החלב; אלא שלא ביארו לנו הראשונים למה אי אפשר לעשות ככן זומא.

10. וכן היא דעת התוספות בסוטה כח ב ד"ה מכאן, ובמסכת עבודה זרה לז ב ד"ה הא; אבל בתוספות במסכת נדה ב א, ובחולין ט ב ד"ה התם מבואר, שגזירת הכתוב היא לטהר ברשות הרבים אפילו במקום שאין להעמידו בחזקת טהרה, וכן היא דעת ראשונים נוספים.

והניחא מה שאין עושים כן בקרבן הטומאה, יתכן שאין יכולים שניהם להביא חטאת העוף על הספק, כיון שאחד מהם ודאי טהור, וכל שכן שמן הראוי להשתתף באשם, שאם לא כן לא יביאו כלל; אבל את קרבן הטהרה בתנאי של נדבה לכל אחד ואחד [וכמו שאמר בן זומא] למה לא יעשו?!

ובסוף המשניות בשולי פירוש "מלאכת שלמה" על משנתנו נדפס פירוש החכם ה"ר יהוסף אשכנזי ז"ל, ושם כתב: "והנה על זה הדרך לא הביאו אלא קרבנות נזירות שלהם וקרבן טומאה אחד ולא הפסידו כלום, אבל אילו היה כל אחד מגלח בפני עצמו, היה כל אחד צריך להביא שני פעמים קרבנות הטהרה, וקרבן טומאה פעם אחד, כי היה אסור לגלח תגלחת הראשונה אם לא היה מביא קרבן טהרה תחילה, כי שמא טהור הוא, והטהור אסור לגלח עד שיביא קרבן טהרתו תחילה, וגם בתגלחת השניה היה צריך להביא קרבן טהרה, כי שמא טמא היה בגילוח הראשון, וקרבנות הטהרה שהביא בתגלחת הראשונה היו קודם לנזירותו ולא עלו לו, ולפי זה היה מפסיד